Frågor till skönlitterära texter

Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 4-6

Syfte

Frågorna syftar till att rikta elevernas fokus mot olika delar av texten för att få ökad inblick och förståelse.

Läraren reflekterar

Frågorna i undervisningen är viktiga och kan användas i olika skeden av läsningen, till exempel efter varje kapitel eller efter att boken är utläst. Frågorna kan ha olika syften och leda eleverna åt olika håll. Nedan följer exempel på frågor som riktar elevernas uppmärksamhet uteslutande mot texten – Välj och vraka de som passar din elevgrupp och den text som ni har läst! Frågorna är generella. De kan förstås anpassas, preciseras och inrymmas under många olika rubriker.

Textsamtal och analys – Generella frågor

Nedan förslag på frågor och ämnen att samtala och skriva om. Tanken är att eleverna ska öka förståelsen av texten genom att besvara frågor som inleds eller berör av frågeorden: Vem, vad, var, när, vilken och varför. Något om hur man kan ställa frågor till texten finns på LegiLexi. Mer om litteraturanalys finns på Litteraturbanken.

Handling

- Sammanfatta: Vad handlar texten om?
- Vad händer i inledningen?
- Vilken är konflikten; Kring vad kretsar handlingen?
- Hur försöker man lösa problemet?
- Hur löser man det?
- Vad händer i slutet?

Karaktärer

- Vem är huvudperson? Hur är denne?
- Vad händer i det första mötet med huvudpersonen?
- Finns det någon antagonist? Hur är denne?
- Hur förstår vi att det är huvudpersonens motståndare?
- Vilka fler viktiga personer finns i boken? Hur är de? Varför är de viktiga?
- Vad kan vi anta om karaktärerna? Vad kan vi gissa oss till på goda grunder?
- Vilka inbördes relationer har karaktärerna?
- Hur utvecklas och förändras karaktärerna?
- Varför gör karaktärerna som de gör?

Tid och miljö

- Var utspelas handlingen?
- Finns det miljöbeskrivningar?

Inskickad av: Fredrik Sandström, Gäddgårdsskolan, Arboga
CC BY NC SA

- Vilken betydelse och funktion har platserna i texten?
- När äger handlingen rum?
- Under hur lång tid?
- Vilka tidsmarkörer finns?

Dramaturgi

- Hur är dramaturgin uppbyggd?
- Vilket är berättarperspektivet?
- Berättelsenivåer; ramhistoria eller olika berättare?
- Hur introduceras berättelsens komplikation eller problem?
- Vilka episoder är centrala? Varför?
- Var stegras dramaturgin?
- Viktiga vändpunkter?
- Intrigens kronologi? Händelsernas kronologi?
- Finns det tillbakablickar? Drömmar? Tankar?
- Bi- och parallellhandling?
- Planteras ledtrådar i texten?
- Förekommer dialoger?
- Monologer och inre monologer?

Språk

- Vilken stilnivå har texten?
- Typiska ord och uttryck?
- Idiomatiska uttryck?
- Bildspråk, exempelvis liknelser och metaforer?
- Gestaltningar?
- Stilfigurer, till exempel anafor, alliteration eller anafor?
- Förekommer besjälning och personifikation?
- Symbolik?

Motiv, tema och budskap

- Finns det några platser, händelser eller stämningar som upprepas i texten?
- Hur påverkar dessa platser, händelser och stämningar karaktärerna?
- Varför återkommer dessa?
- Vad handlar texten om på ett djupare plan?
- Vilka frågor och ämnen berör texten?
- I vilka episoder framträder dessa ämnen?

- Vad försöker texten säga om till exempel människor, livet eller samhället?
- Varför har författaren skrivit boken?

Texten och läsaren

- Vilka episoder i texten minns du bäst?
- Vilka tankar får du av texten?
- Vad känner du efter läsningen?
- Vilka blev du mest berörd av? Varför då?
- Vilken karaktär tycker du mest om? Varför då?
- Vilken karaktär tycker du minst om? Varför då?
- Hur ser textens platser ut i ditt huvud?
- Hur ser personerna ut?
- Kunde någon ha gjort något annorlunda i en given situation?
- Vad skulle du vilja ändra på i texten?
- Vad tycker du om texten?
- Till vem skulle du rekommendera den?
- Vad tror du händer med alla inblandade efter bokens slut?

Genre

Hur är texten är typisk för sin genre? Ni kanske har läst en deckare, fantasy eller en skräckhistoria? Använd några av rubrikerna i introduktionen om skräck när eleverna ska leta efter bevis i texten på att detta är skräck (går att göra på samma sätt till andra genrer). Vilka typiska element finns i texten vad gäller:

- Huvudperson
- Miljö
- Hot
- Dramaturgi
- Vändpunkter

Lgr22 Syfte

Utveckla förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

Centralt innehåll*

Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syfte, avsändare och sammanhang. Att urskilja innehåll som kan vara direkt uttalat eller indirekt uttryckt i texten.

Betygskriterier*

Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter för barn och ungdomar **med mycket gott flyt** och visar **mycket god** läsförståelse. Dessutom sammanfattar eleven olika texter med **god** säkerhet. Eleven för också **välutvecklade** resonemang om tydligt framträdande budskap i olika texter.

* årskurs 4-6